

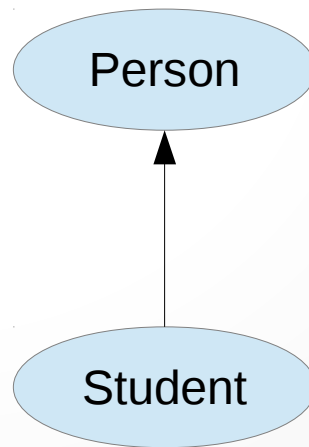
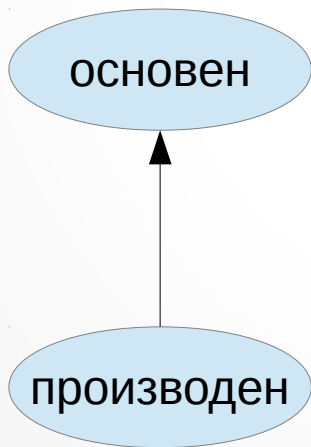
Наследяване

Основната идея на наследяването

- Създаване на нови класове чрез използване на атрибути и поведение на съществуващи класове
- За първи път използвано през 1968 г. (Simula)
- Установява връзка от тип „Е“ (**is-a**)
- Пример:
  - Клас Person задава име, ЕГН
  - Клас Student задава име, ЕГН, Ф№, оценка
  - Всеки Student е и Person, но не всеки Person е Student
  - Student може да наследява Person, като трябва само да добавя:
    - новите полета
    - новите селектори и мутатори, както и да разшири операциите

Основни и производни класове

- Класът, който наследяваме, наричаме основен, родителски, базов, или надклас
- Класът, който наследява, наричаме производен, наследник, или подклас

Наследяване — синтаксис

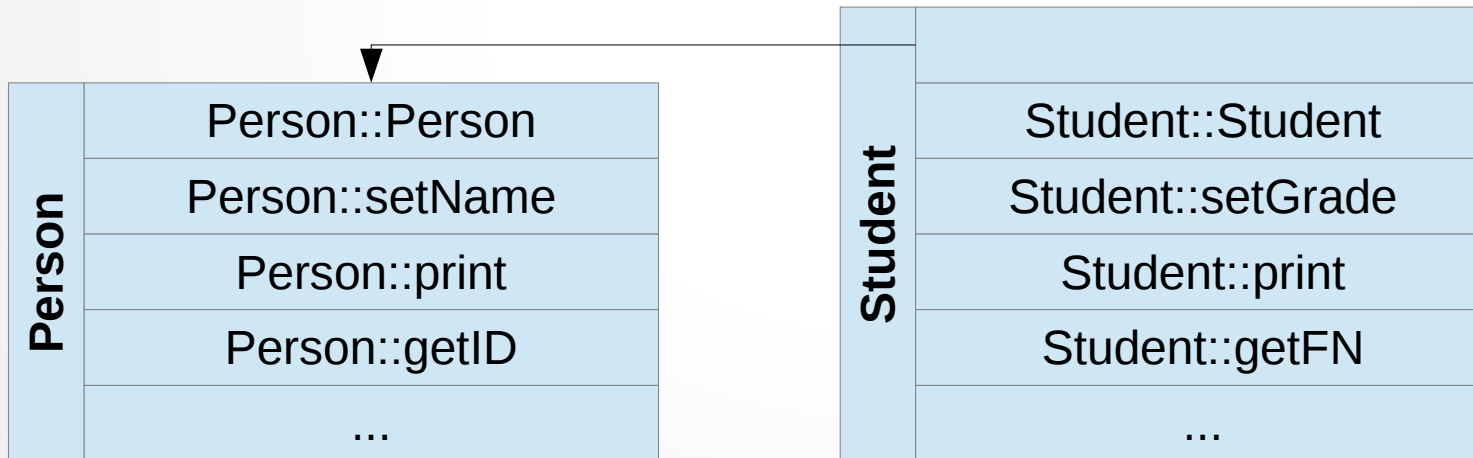
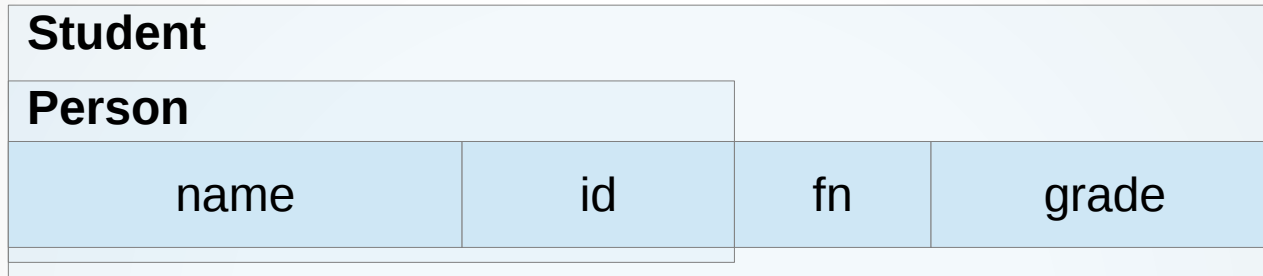
- **class** <име> : [<видимост>] <базов_клас>
                  {, [<видимост>] <базов_клас>}
                  { <тяло> };
<видимост> ::= **private** | **protected** | **public**
- Ако <видимост> липсва се подразбира **private**
- Един основен клас може да се наследи от няколко производни
- В C++ е възможно един производен клас да има няколко основни
- Примери:
class Student : public Person { ... };
class Derived : Base1, public Base2, protected Base3 { ... };

Наследяване — пример

- ```
class Person {
    char* name;
    char id[11];
public:
    Person(char const* _name,
char const* _id);
    void print() const;
    void setName(char const* n);
    char const* getID() const;
    ...
};
```

- ```
class Student : public Person {  
    int fn;  
    double grade;  
public:  
    Student(char const* _name,  
char const* _id, int _fn, double  
_grade);  
    void print() const;  
    void setGrade(double _grade);  
    int getFN() const;  
    ...  
};
```

Физическо представяне

Какво се случва при наследяване?

- Производният клас получава от основния клас:
  - всички негови член-данни
  - всички негови член-функции
  - достъп до неговите **public** и **protected** компоненти
- Производният клас НЕ получава от основния клас:
  - достъп до неговите **private** компоненти (но ги съдържа!)
  - приятелите му
- Производният клас може да дефинира без ограничение свои член-данни и член-функции
  - дори и със същите имена като тези в основния си клас!

Предефиниране на наследени компоненти

- Дефинирането на компоненти, чието име съвпада с компонента на основен клас наричаме **предефиниране (overriding)**
  - да не се бърка с претоварване (overloading)!
- Рядко се използва за член-данни, по-често за член-функции
- Методът е същият по смисъл, но различен по реализация
  - допълнена реализация на наследения метод
  - изцяло заместена реализация на наследения метод

Предефиниране на наследени компоненти

- ```
void Person::print() const {
    cout << „Име: „ << name << endl;
    cout << „ЕГН: „ << id << endl;
}
```
- ```
void Student::print() const {  
    Person::print(); // а защо не само print(); ???  
    cout << „Ф№: „ << fn << endl;  
    cout << „Оценка: „ << grade << endl;  
}
```

Спецификатори за достъп — преговор

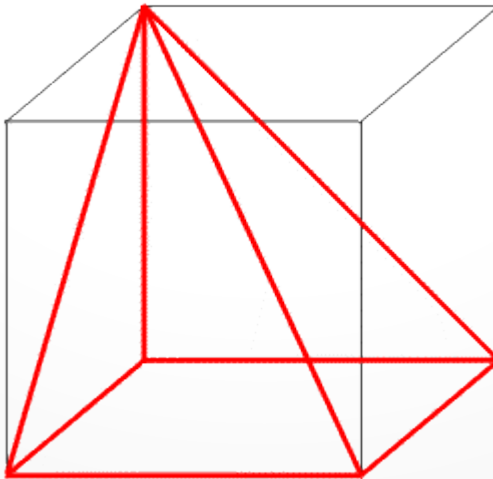
- вътрешен достъп
  - достъп от член-функции на класа и от приятелски функции
- външен достъп
  - достъп от функции, които не са член-функции на класа и не са приятелски
- вътрешният достъп е винаги позволен!
- `public`
  - позволен е и неограничен външен достъп
- `protected`
  - позволен е и външен достъп, но само за наследници
- `private`
  - не е позволен външен достъп

Достъп до наследените компоненти

Ако достъпът е	public	protected	private
... а наследяването е	ТО ВЪНШНИЯТ ДОСТЪП Е		
public	неограничен	за наследници	забранен
protected	за наследници	за наследници	забранен
private	забранен	забранен	забранен

Достъп до наследените компоненти

- За математици:
- `private := 1`, `protected := 2`, `public := 3`
- Ако компонента с достъп X наследим с достъп Y , тя получава достъп $Z := \min(X, Y)$
- Или по-накратко:

Достъп до наследените компоненти

- Кога използваме private наследяване?
  - Когато искаме „егоистично“ да използваме родителя, но да го скрием
  - Наследяване на имплементация
- Кога използваме protected наследяване?
  - Когато искаме „семеино“ да използваме родителя и да го скрием за всички, освен за нашите наследници

Преобразуване на типове

- Производният клас (D) се счита за **подтип** на основния (B)
- Всеки обект от тип D може да се разглежда като от тип B
- Някой обект от тип B може да се окаже от тип D
- D е частен случай на B
- D е разширение на B
- D има повече информация от B
- Обекти, указатели и псевдоними от D се преобразуват в обекти, указатели и псевдоними от B **неявно**

От произведен в основен

- `Student s; Student* ps = &s; Student& rs = s;`
- `Person p = s;`
- `Person* pp = &s; pp = ps; pp = &rs;`
- `Person& rp = s; rp = rs; rp = *ps;`
- `Person f(Person p) { ... Student s2; ... return s2; }
f(s).print();`

От основен в произведен

- Обратната посока работи само чрез явно преобразуване
  - тъй като не винаги е коректна
- `Person p; Person* pp = &p; Person& rp = p;`
- `Student s = (Student const&)p;`
- `Student s; pp = &s; Student* ps = (Student*)pp;`
- `Person& rp2 = s; Student& rs = (Student&) rp2; Student& rs2 = (Student&)rp;`
- `Student f(Student const& s) { ... Person const* pp = &s;
... return *(Student const*)pp; }
f((Student const&)rp2).print();`

Шаблони и наследяване

- Клас, наследяващ шаблонен клас
  - `class IntMatrix : public Array<int> { ... };`
- Шаблон, наследяващ клас
  - `template <typename T> class Matrix : public IntArray { ... };`
- Шаблон, наследяващ шаблонен клас
  - `template <typename T> class Matrix : public Array<void*> { ... };`
- Шаблон, наследяващ шаблон
  - `template <typename T> class Matrix : public Array<Array<T> > { ... };`

Наследяване и композиция

- Наследяването моделира връзка „Е“ (is-a)
  - Student е Person
- Съдържането (композицията) моделира връзка „ИМА“ (has-a)
  - Triangle има Point
- Прилики
  - физическото представяне е почти еднакво
  - получават се полетата и методите на използвания клас
  - забранени са циклични зависимости
- Разлики
  - наследените методи се викат автоматично
  - може да се съдържат няколко обекта от един и същи клас
  - съдържането може да бъде динамично (чрез указател), а наследяването е статично

Наследяване и композиция

- Кое да изберем?
- Въпрос на стил!
- Обикновено избираме наследяване, когато:
  - искаме да можем естествено да използваме производния клас на мястото на основния (заместимост)
  - интересуваме се от преизползването на интерфейс и поне част от реализацията
- Обикновено избираме композиция, когато:
  - искаме гъвкавост при преизползването (по време на изпълнение)
  - интересуваме се главно от преизползването на реализацията и евентуално част от интерфейса